

Pomesti vse kote

Gospodarski razvoj v Jugoslaviji je hrupno privedel tudi do političnih izbir in celo do čistke, ko je četrti partijski plenum nedavno na Brionih obsodil in izločil kot oviro na nadaljnji poti kliko Ranković-Stefanović.

Svobodnejši proces v jugoslovanskem gospodarstvu se je pričel z delavskim samoupravljanjem okrog leta 1953 ter je bilo videti o tem precejšnje soglasje tako v komunistični stranki kot izven nje. Nesoglasje pa je pričelo tleti pod pepelom okrog leta 1962 ob takratnih nujnih protikriznih ukrepih, ko je tudi politikom in ne samo ekonomistom postajalo vedno bolj jasno, da je treba s politiko »austeriteta« zavreti razne demagoške izdatke državnega proračuna, modernizirati jugoslovansko gospodarstvo in se vključevati v svetovno gospodarstvo v razmerah hude konkurence.

O potrebi rotacije ter odstranjevanja nesposobnih direktorjev in državnih funkcionarjev so pričeli govoriti zlasti po lanskim gospodarskim reformi. Pri tem se je odpor privilegirancev zaostрил ter je spravljal v nevarnost celotno reformo. Tako prihaja do zmešnjave in ukrepov v popolnem nasprotju z reformo, kot je bila npr. nova inflacijska emisija denarja to pomlad.

Sicer pa je sam Ranković priznal, da so ga dogodki prehiteli ter da sam ni bil nikoli sposoben, da bi sodeloval pri ustvarjanju novih političnih idej. Vprašanje je, zakaj ni tega sam prej priznal in odstopil. Državi bi bil prihranil marsikatero težavo, tako politično kot gospodarsko, sebi pa sramoto, da je bila njegova nesposobnost razkrinkana in da jo je moral celo sam javno priznati v svoji »avtokritiki«, in da je bil odstavljen.

Na IV. plenumu CK ZKJ se je govorilo tudi o tem, da obstojajo poleg UDBe (Uprave državne varnosti) še razni drugi zaprti organizmi v jugoslovanski družbi. Nedvomno je iskati take zaprte organizme predvsem v gospodarstvu. Taki organizmi so, kot vse kaže, Jugobanka, ki vodi svojo lastno finančno in trgovinsko politiko ne glede na vse sklepe zveznega parlamenta in vlade, neglede na proteste posameznih podjetij in republik, in neglede na gospodarsko reformo. Na vse se slovesno poživlja in dela po svoje. Zdaj je lepa priložnost, da »odprejo« tudi Jugobanko za reforme in za kritiko.

Tudi Narodna banka je tak zaprt organizem. Prav gotovo je ni nihče pooblastil, da je izdala nedavno nove bankovce brez slovenskega in makedonskega napisa in da izdaja nove emisije — nedavno celo za 125

(Nadaljevanje na 2. strani)

PRAZNIK NAŠE MLADINE

V nedeljo popoldne je Repentabor spet postal tisto, kar je naznačeno v njegovem imenu: tabor. Tabor slovenske katoliške zamejske mladine. Že dopoldne, še mnogo bolj pa v zgodnjih popoldanskih urah so se pomikale proti starodavni, ponosni taborski cerkvi na meji trume vesele slovenske mladine in tudi starejših; mnogo jih je prispele iz oddaljenih krajev in iz Trsta z avtobusi in lastnimi vozili. Dan je bil prekrasen, nebo jasno, ozračje čisto, da je segal pogled z obzidja okrog repentaborske cerkve daleč po Tržaškem in v notranjost Slovenije, vse tja do Nanosa in Trnovskega gozda in še dalje.

Po cesti proti cerkvi so se vile proti 17. uri, ko je bil najavljen začetek prireditve,

Mladina pleše

Foto Sandri

dolge vrste ljudi in avtomobilov, ki so pa običajni na poti, ker niso mogli naprej, saj je bila cesta že natrpana vozil. Na prostoru pred cerkvijo se je zbrala množica kakih dva tisoč ljudi. Razporeženje je bilo nad vse vedro in veselo, saj se ne zgodi pogosto, da bi se zbralo na Tržaškem toliko zavednega slovenskega ljudstva, da javno in glasno izrazi svojo pripadnost svojim slovenskim, krščanskim in socialnim idealom. Stari znanci, ki se že dolgo niso videli, so se prisrčno rokovali in se spet enkrat pogovorili o preteklih izkušnjah in o upih za bodočnost; mladina iz različnih pokrajin našega zamejstva pa se je seznanjala med seboj.

V začetku prireditve je g. Drago Štoka v imenu prireditvenega odbora pozdravil vse navzoče, tudi predstavnika deželnih oblasti, prebral resolucijo, ki je bila sprejeta na dopoldanskem zborovanju v Trstu in ki jo prinašamo na drugem mestu, ter poudaril zavzetnost zamejske slovenske mladine slovenstvu, krščanstvu in idejam socialne pravičnosti, pa tudi njeno odločenost, da ne popusti v boju za dosledno uveljavljanje pravic, ki gredo slovenskima manjšinama v Italiji in Avstriji. Spomnil je na to, da poteka že 1200 let, odkar sta slovenska karantanska kneza Gorazd in Hotimir sprejela krščanstvo

in z njima mnogo drugih slovenskih plemičev in ljudstva, s čimer se je slovenski narod uvrstil v družino krščanskih in omikanih narodov. To dedščino moramo gojiti in jo razvijati naprej tudi mi, sedanja in zlasti nova slovenska generacija.

Njegove besede je potrdil močan aplavz množice, ki je zasedla ne le pripravljene vrste klopi, ampak tudi zidove, trato in napolnila ves obširen prostor pred mogočno cerkvijo.

Nato se je začel program, v katerem so se vrstile pevske in plesne točke ter igra »Edip v Hiroshimi«, ki jo je igral Mladinski odsek Slovenskega odra. Trajal je skoraj nepretrgano več kot tri ure. Za navadno prireditev bi bil morda celo predolg, toda tabor je nekaj drugega kot navadna kulturna prireditev. Ljudje se niso naveličali gledati in poslušati, veseli so bili, da slišijo lepo slovensko pesem in besedo in da vidijo rajati vedro, zdravo in lepo slovensko mladino v narodnih nošah. Folklorna skupina Slovenskega kulturnega kluba je namreč popestrila program s svojimi plesnimi nastopi v ljudskih nošah različnih slovenskih dežel in plesala primorske, gorenjske in belokranjske plesne. Ponovno nam je razodela lepoto slovenskih narodnih noš in plesne folklorne, ki sicer ni bistveno v narodni kulturi, a je vendar plemenito in simbolno dopolnilo narodne in kulturne samobitnosti in zunanj izraz narodnega ponosa in zavednosti. Seveda ni treba omenjati, da je požel vsak nastop burno odobravanje gledavcev.

Postavili so se tudi pevski in glasbeni zbori. Nastopila jih je cela vrsta: zbor slovenskih tržaških skavtinj pod vodstvom M. Župančičeve, ki je naravnost presenetil s svojo kvaliteto, saj doslej niti nismo vedeli zani; moški zbor iz Gorice pod vodstvom Z. Klanjščka, ki je pokazal zrele kvalitete, in Fantovski zbor iz Koroške, katerega vodi Franc Cigan in ki je naravnost navdušil ljudi. S posebno simpatijo pa so pozdravili navzoči tudi zbor »Fantov izpod Grmade« pod

(Nadaljevanje na 2. strani)

Mladina poje

Foto Sandri

RADIO TRST A

• NEDELJA, 17. julija, ob: 8.30 Kmetijska oddaja; 9.00 Prenos sv. maše iz župne cerkve v Rojšanu; 10.15 Poslušali boste... Od nedelje do nedelje na našem valu; 11.15 Oddaja za najmlajše: S pravljico okrog sveta: (2) »Eskimo z imenom Volke«, napisal Dušan Pertot. Igra RO., vodi Lojzka Lombar; 12.00 Nabožna glasba; 14.30 Sedem dni v svetu; 15.30 »Priatelj«, radijska drama, napisala Janez Cuk in Jane Kavčič. Igra RO., režira Stana Kopitar; 17.00 Popoldanski ples; 20.30 Iz slovenske folklore - Rado Bednarik: »Pratika za drugo polovico julija«.

• PONEDELJEK, 18. julija, ob: 11.45 Trije ansambli, tri dežele; 12.15 Počitniška srečanja, pripravil Saša Martelanc; 13.30 Zbrane melodije; 18.00 Ne vse, toda o vsem; 19.15 Iz ženskih tednikov in revij; 21.00 Domenico Cimarosa: »Semenj v Malmanitilu«, opera v dveh dejanjih. V odmoru (približno ob 21.50) Opera, avtor in njegova doba, pripravila Danijela Nedoh.

• TOREK, 19. julija, ob: 11.45 Popevke treh rodov; 12.00 Iz slovenske folklore - Rado Bednarik: »Pratika za drugo polovico julija«; 17.20 Glasba za vaš tranzistor; 19.15 Spoznavajmo naravo, napisala Mara Kalan; 19.30 Slovenski zbori; 21.00 Gore v slovenski literaturi - Janez Gregorin: »Gore v snegu, mrazu in soncu...«, pripravil Martin Jevnikar; 21.20 Iz niza javnih koncertov Radia Trst v sezoni 1965-66.

• SREDA, 20. julija, ob: 11.45 Glasbila in barve; 12.15 Turistični razgledi, pripravil Franc Orožen; 13.30 Glasba iz filmov in revij; 18.00 Ne vse, toda o vsem; 19.15 Sodobne bolezni - Gianfranco Garavaglia: (3) »Živčna izčrpanost«; 20.35 Zvočne razglednice; 21.00 Simfonični koncert. V odmoru (približno ob 21.35) Knjižne novosti: »Scrittori giuliani« — osmi zvezek — ocena Josipa Tavčarja.

• CETRTEK, 21. julija, ob: 11.45 Trije glasovi, trije slogi; 12.00 Josip Jurčič: Deseti brat (7) »God graščaka Benjamina«, priredba Martina Jevnikarja. Izvajajo članki slovenskih višjih srednjih šol v Trstu, oddajo vodi Jože Peterlin; 17.20 Glasba za vaš tranzistor; 18.30 Slavni solisti; 19.00 Zlata skrinjica. Otroške pesmi in skladbe. Napisala Desa Kraševc; 19.40 Zbori Furlanije-Julijske krajin; 21.00 »Deset-yenski kovanec«. Radijska drama, napisal Shuntaro Tanikawa, prevedla Lada Mlekuž. Igra RO., režira Stana Kopitar.

• PETEK, 22. julija, ob: 11.45 Orkestri lahke glasbe; 12.15 Zena in dom; 13.30 Glasbeno potovanje; 18.00 Ne vse, toga o vsem; 18.30 Slovenski solisti; 18.55 Richard Strauss: Don Juan, simfonična pesnitev op. 20; 19.15 Umetnostne galerije v Italiji; 21.00 Koncert operne glasbe; 22.00 Sindikati v moderni državi - Pietro Rescigno: (3) »Prepovedi in zatiranje prvih delavskih gibanj«.

• SOBOTA 23. julija, ob: 11.45 Vokalni ansambli; 12.15 Zivalstvo Jadranskega morja - Tone Penko: »Tudi črvi živijo v našem morju«; 15.30 Moški zbor Kulturne zveze iz Celovca, vodi Valentin Hartman; 16.00 Volan. Oddaja za avtomobiliste; 16.20 Milan Lipovec: »Gusanji«, delo nagrajeno na natečaju RAI Italijanske Radiotelevizije 1965 za izvirne slovenske novele; 19.15 Počitniška srečanja, pripravil Saša Martelanc; 21.00 Josip Jurčič: »Deseti brat« (8) »Martinkova izpoved«.

TEDENSKI KOLEDARČEK

- 17. julija, nedelja: Aleš, Leksej
- 18. julija, ponedeljek: Miroslav, Friderik
- 19. julija, torek: Vincenc, Zlata
- 20. julija, sredo: Marjeta, Česlav
- 21. julija, četrtek: Franc, Svoboda
- 22. julija, petek: Marija Magdalena
- 23. julija, sobota: Branislav, Brana

Izdajatelj: »Novi list« d. z. o. z. • Glavni urednik: Engelbert Besednjak • Odgovorni urednik: Drago Legiša • Tiska tiskarna »Graphis« — Trst, ulica Sv. Frančiška 20 — telefon 29-477

PREISKAVA SE NADALJUJE

Zvezni izvršni svet pripravlja reorganizacijo Uprave državne varnosti. Ustanovil je komisijo, ki bo do jeseni predložila predloge za reorganizacijo. V komisijo so visoki funkcionarji zveznega izvršnega sveta in predstavniki republik.

Kot poroča jugoslovanski tisk, pristojni organi tudi nadaljujejo preiskavo o deformacijah in škodljivem ravnanju organov Državne varnosti. O tem so sklepali tudi na seji CK ZKJ. Poudarjajo, da gre za običajno delo organov za notranje zadeve in javnega tožilstva. Javnost bo obveščena o poteku in rezultatih preiskave.

V Ljubljani in tudi drugje je vzbudil veliko pozornost in odmev samomor načelnika Državne varnosti za Slovenijo, Vladimira Kadunca. Samomor je izvedel prejšnji teden, v četrtek zvečer. Zapustil je ženo in dva otroka. Pustil je tudi poslovalno pismo za partijo, v katerem je izrazil svoje zvestobo Titu in svojo duševno stisko.

Na skupni seji vseh petih zborov zvezne skupščine v Beogradu pa so v četrtek obravnavali predlog CK ZKJ, da se Rankovi-

ću, ki je zdaj na 14-dnevem bolniškem dopustu, odvzame funkcija podpredsednika republike. Predlog je bil sprejet in namesto njega je bil soglasno izvoljen za podpredsednika bivši zunanji minister Koča Popović.

SPREJET JUGOSLOVANSKI GOSPODARSKI NAČRT

Zvezni in gospodarski zbor jugoslovanske zvezne skupščine sta odobrila gospodarsko petletko 1966-70.

Srednjeročni plan razvoja Jugoslavije do leta 1970 predvideva naraščanje narodnega dohodka za 7,5 do 8,5 odstotka letno, gospodarskih investicij 6 do 7 odstotkov ter izdatkov za splošno porabo 3 do 4 odstotke. Družbena potrošnja pa bi morala zastajati, v nasprotju s preteklostjo, za kakšne 3 odstotke za narodnim dohodkom, da bodo ustvarjene večje blagovne, devizne in denarne rezerve za stabilizacijo gospodarstva.

Povprečni letni izvoz naj bi se dvignil za 13 do 15 odstotkov in uvoz za 10 do 12 odstotkov. Število zaposlenih naj bi do leta 1970 naraslo za 500 do 550 tisoč in 70 odstotkov porasta proizvodnje naj bi odpadlo na boljšo produktivnost dela.

Pomesti vse kote

(Nadaljevanje s 1. strani)

milijard din — brez dovoljenja vlade in parlamenta. To si je lahko privoščila le zato, ker se ne briga za tisto, kar hočejo vlada in gospodarski krogi, predvsem pa ljudstvo, ampak se ravna po svojih lastnih merilih.

Tak »zaprt« organizem je nedvomno tudi tiskovna agencija Tanjug, ki v svojih poročilih dosledno in že dve desetletji krši načela jugoslovanskega federalizma in enakopravnosti narodov in jezikov ter objavlja vse svoje novice samo v srbohrvaščini, tudi za slovensko in makedonsko področje, tako da jih je treba prevajati, kar zahteva dodatno delo in je vzrok neštetiht pri- tožb in nervoze v slovenskih krogih zaradi kvarjenja slovenščine pri takih hlastnih prevodih v uredništvu dnevnikov. Tanjug tudi ne pozna več jugoslovanskih narodov, ampak mu je vse dosledno »jugoslavensko«, če govori o kakih pisateljih, so mu to »jugoslavenski« pisatelji, ali če poroča o znanih izseljencih, so mu to ljudje »jugoslavenskega« rodu, s čimer očitno krši jugoslovansko ustavo in duha jugoslovanske državne ureditve, ki je zavrgla idejo nekega fiktivnega »jugoslavenskega« naroda. In ker ni takega naroda, ampak obstojajo samo slovenski, hrvaški, srbski in makedonski narod, ali morda še črnogorski, če so Črnogorci tako odločili, potem obstojajo tudi le ljudje takega porekla, ne pa jugoslavenskega, saj potem je tudi vsak Šiptar s Kosova-Metohije ali Cigan, ki je doma v Jugoslaviji, »jugoslavenskega« rodu. Kot rečeno, povzroča vse to motnje, nemir, zaskrbljenost, nevoljo in napetosti. Zato bi bilo prav, da posvetita CK ZKJ in jugoslovanska vlada, ker sta se že lotili pometanja, nekoliko pozornosti tudi kupom smeti v teh kotih. Prepričani smo, da bo postalo politično ozračje v Jugoslaviji takoj bolj čisto, ko bodo tudi ti koti pometeni in očiščeni navlake, ki sta jo tja nagrmadila Ranković in Stefanović ter njuni.

MOROVA VLADA DOBILA ZAUPNICO

Pri glasovanju o zakonu v prid težkim pohabljenim in civilnim invalidom je zahtevala Morova vlada v sredo zaupnico in jo dobila z veliko večino 331 proti 225 glasovom.

Zahtevo po zaupnici je postavila glede na zahteve obeh opozicij, da se povečajo izdatki v ta namen, medtem ko je vlada mnenja, da »gospodarski položaj za zdaj tega ne dopušča«.

DELO DEŽELNEGA SVETA

Deželni svet je v sredo soglasno odobril zakonski osnutek o družbeni pomoči psihično in telesno podnormalnim, da bi mogli postati koristni člani človeške družbe.

Svetovavci vseh skupin s poudarili človečanski in socialni pomen tega zakona.

Novloe po svetu

Mirovno poslanstvo Indire Gandhi, ki je v začetku tedna obiskala Tita in nato Mosko, ni rodilo uspeha, ker so Sovjeti proti novemu sklicanju ženevske konference o Vietnamu.

112 britanskih konservativnih poslancev je podpisalo resolucijo, ki obžaluje, da se je ministrski predsednik Wilson odtegnil vzajemnosti z ameriški napor, katerih namen je pretrgati oskrbo severno-vietnamskih čet in Vietkongovcev v Južnem Vietnamu s tekočim gorivom.

PRAZNIK NAŠE MLADINE

(Nadaljevanje s 1. strani)

vodstvom I. Kralja. »Veseli študentje« iz Koroške so s svojimi polkami in valčki še bolj razvneli veselo razpoloženje, in kadar je zaigral koroški tamburaški zbor, je v hipu prekinil vse razgovore. Odlično se je predstavil tudi koroški mešani zbor, ki ga prav tako vodi F. Cigan.

Ljudje so se razhajali zadovoljni in duhovno poživljeni. Mnogi so pohiteli še v Bazovico, kjer se je praznovanje nadaljevalo.

Ta njen praznik je navdal našo mladino s še večjim ponosom na slovenstvo in jo utrdil in vzodbudil v boju za njene ideale. Duhovno poživilo pa je bil tudi starejšim.

1200-LETNICA POKRISTJANJENJA SLOVENCEV

V zvezi s 1200-letnico pokristjanjenja Karantanije in »njenih sosedov«, kot je rečeno v zgodovinskih virih, in s 1100-letnico prihoda bratov Cirila in Metoda k knezu Kocliju v panonsko Slovenijo začnemo serijo člankov, ki bodo skušali osvetliti to obdobje slovenske zgodovine.

Kot znano, praznujejo Poljaki letos tisočletnico pokristjanjenja poljskega naroda, kajti pred tisoč leti se je dal krstiti njihov knez. S tem je poljski narod tudi stopil v zgodovino. Zato ni čudno, da praznujejo poljski katoličani tisočletnico pokristjanjenja, Gomulkov režim pa tisočletnico poljske države. Na prvi pogled bi se zdelo, da je med obojimi bistvena razlika, toda pri natančnejši zgodovinski analizi se pokaže, da je prvo tesno povezano z drugim. Šele s pokristjanjenjem je bil namreč vsak evropski narod tiste dobe sprejet v družino omikanih in »državnih« evropskih narodov. Prej je veljal za barbarski, neomikan in »nezgodovinski« narod, kot bi danes temu dejali.

To dejstvo moramo upoštevati tudi pri presoji pokristjanjenja slovenskega naroda. V letih po drugi svetovni vojni, zlasti leta 1950, bi bili morali namreč Slovenci obhajati že 1200-letnico pokristjanjenja slovenskega naroda, če bi si izbrali za jubilejno leto letnico, ko je nastopil vladanje prvi krščanski slovenski vladar. To je bil knez Gorazd, sin karantanskega kneza Boruta. Da je šla ta letnica, dejansko ena najvažnejših, če ne sploh najvažnejša v slovenski zgodovini — ravno glede na to, da smo bili Slovenci s tem sprejeti v družino omikanih evropskih narodov — tako popolnoma neopažena mirno nas, si ni mogoče razlagati samo z razburljivim političnim dogajanjem okrog leta 1950, ko so nas zaposljevali, kot znano, »hladna vojna«, dogodki v zvezi z razkolom med Titom in Kominformom in pa usoda Svobodnega tržaškega ozemlja. To si lahko razlagamo predvsem s tem, da smo premalo povezani s slovensko zgodovino. Velika večina slovenskih ljudi, tudi izobražencev, slovenske zgodovine sploh ne pozna, čemur je kriva šolska vzgoja, ki so je bili — oziroma je niso bili — deležni in ki je največkrat popolnoma prezrla slovensko zgodovino, ali pa jo odpravila v nekaj kratkih odstavkih, zlasti še zgodnjo slovensko zgodovino s karantansko in Kocljevo državo. Obravnavala ju je tako, kakor da sta to nekaki »prazgodovinski dejstva«, četudi so se ravno takrat in tam odigrali dogodki, ki so bili odločilnega pomena za nadaljnjih tisoč let slovenske zgodovine. Toda nihče, niti učni programi niti profesorji sami se niso potrudili, da bi jih bili tako obširno in pravilno raztolmačili, kakor bi bilo potrebno.

Dogajalo se je celo to, da so nam omenjali letnico 750, ko je po zgodovinskih virih karantansko ljudstvo poklicalo nazaj v domovino knezovega sina Gorazda, ki je prebival skupaj z bratrancem Hotimirom kot talec na otoku Au v Chiemskem jezeru in kjer je bil krščen, in ga »ustoličilo« za karantanskega kneza (v tem vidijo zgodovinarji prvi namig na ustoličevanje koroških knezov), kot nekako turobno obletnico slovenske zgodovine. Pod vplivom nemške in češke liberalno-nacionalistične miselnosti, ki je videla v prvotnem poganstvu nekaj pristnejšega, bolj »nemškega« ali »slovanskega« kakor pa je krščanstvo, so pojmovali letnico

750 celo kot obžalovanja vreden datum, kakor da smo se namreč Slovenci takrat odrekli na »pritisk iz Bavarske«, nečemu zelo dragocenemu in bistvenemu, to je poganstvu, ki so ga istili z resnično narodovo naravo in neodvisnostjo. V resnici je bilo ravno obratno: krščanstvo je odločilno obogatilo slovensko naravo, ves značaj slovenskega naroda, in mu šele dalo njegovo vsebino. Odprlo nam je pot do omike. Iz brezobličnega ljudstva, ki je pridrla od nekod s severovzhoda, nas je napravilo za izoblikovan narod in nam dalo našo narodno fizionomijo.

Res je, da je bilo to povezano s priznanjem bavarske nadoblasti, toda ta je bila takrat še tako rahla, v bistvu samo simbolna — saj bavarska vojska ni ostala v Karantaniji — da dejansko nikakor ni ogrozila avtonomnega življenja Karantanije. Taka priznanja »nadoblasti« ene državne tvorbe nad drugo in enega vladarja nad drugim so bila takrat nekaj naravnega, saj so npr. tudi Bavarci morali ravno takrat priznavati nadoblast frankovskih vladarjev. Do priznanja bavarske nadoblasti je prišlo neodvisno od pokristjanjenja Karantancev, kot so takrat imenovali naš narod, to je, še preden je postal krščanski. Lahko bi celo rekli, da ravno zato, ker še ni bil krščanski, kajti tako so se čutili že krščanski bavarski vladarji in škofje dolžni, da pripomorejo k pokristjanjenju karantanskega ljudstva. V tem so videli svojo misijonsko dolžnost.

Če bi se bili Karantanci upirali pokristjanjenju in ostali pogani, bi si bili s tem one-

mogočili sprejem v družino omikanih evropskih narodov in se spravili v tako nasprotje z njimi in verjetno tudi v tako vojno stanje, da bi bili prej ali slej uničeni kot narod, kot se je to zgodilo z njihovimi sosedi in hkrati sovražniki Obri in Langobardi. Prvi so se trdovratno oklepali svojih divjih poganskih navad in bojevitega, roparskega načina življenja, dokler niso bili iztrebljeni in izbrisani kot narod s površja Zemlje. Drugi pa se niso hoteli odreči svojemu arijanstvu in hlepenju po vedno novih osvajanjih, s čimer so se spravili v nepomirljivo nasprotje s katoliškim okoljem severne Italije in sosedstva, ter so ravno tako plačali to s svojo narodno eksistenco. Podobna usoda je doletela tudi polabske Slované in Sase.

Spričo tega lahko rečemo, da je krščanstvo zagotovilo obstoj slovenskega naroda, ne pa ga ogrozilo ali obubožalo, in da se zelo motijo tisti, ki trdijo obratno. S tem nehoti nevede ponavljajo hitlerjanske obtožbe proti krščanstvu, da je popačilo pravo naravo nemškega naroda, češ da je bila ta »pristna«, ko je bila poganska. Kakšna pa je poganska narava kakega naroda, se je značilno pokazalo ravno pod Hitlerjem, ko je s svojo demagogijo pripravil nemški narod do tega, da je za eno desetletje pozabil, da je krščanski, in spet sprejel poganske mite.

Potrebno je torej, da zdaj v zvezi s 1200-letnico pokristjanjenja karantanskega (slovenskega) naroda presodimo ta dogodek v njegovem pravem pomenu in mu dmo v slovenski zgodovini tisto važnost, ki mu gre. Zato je razveseljivo, da je na ta dogodek v slovenski zgodovini opozoril tudi govornik na nedeljskem Slovenskem taboru, dr. Drago Štoka, in pravilno poudaril njegov pomen.

N. H.

Velika Britanija hoče pristopiti k SET

Britanski zunanji minister Michael Stewart je naznanil v govoru, ki ga je imel med debato o zunanji politiki v spodnji zbornici, da bo začel razgovore z vsemi šestimi vladami Skupnega evropskega trga, da bi ugotovil, kako bi bilo mogoče rešiti vprašanje britanske udeležbe pri Skupnem trgu. Omenil je težave, ki še ovirajo včlanjenje Velike Britanije v Skupni trg, in pri tem naglasil, da bi morale biti v primeru, da bo prišlo do takega včlanjenja, zavarovane koristi Velike Britanije in Commonwealtha.

Velika Britanija se zlasti boji, da bi včlanjenje v Skupni trg zaenkrat negativno vplivalo na njeno plačilno bilanco in na uvoz živil, kajti dozdaj jih veliko uvaža iz dežel Commonwealtha, pa tudi domače poljedelstvo bi sprva težko zmoglo konkurenco. O tem je Stewart zadnji čas že razpravljal s francoskim ministrskim predsednikom Pompidoujem, zdaj pa bo razširil te razgovore na vseh šest držav Skupnega trga.

Kot vse kaže, pa Veliko Britanijo le močno mika, da bi pristopila k Skupnemu evropskemu trgu in to iz več razlogov. Prvič zato, ker se boji, da bi se znašla osamljena in stisnjena med velikanskima gospodarskima kolosoma, kot sta SET in Združene države in bi počasi izgubila sposobnost konkurenčnega boja z njima. Drugič iz tehničnih razlogov, ker razume, da ji samo odprtost nasproti Skupnemu trgu in neposredna povezanost z njim jamči enak

tehnološki napredek v industriji, kakor ga bodo sposobne države SETa. In tretjič iz političnih razlogov, ker ve, da je na daljši rok tesna povezanost s celinsko Evropo vendarle večje jamstvo za bodočnost Velike Britanije kakor vedno labilnejši ustroj Commonwealtha, v katerem ni več skoro nikake politične in vojaške strnjivosti.

Novice po svetu

Železničarska stavka v Italiji, ki so jo uameravali proglasiti železničarski sindikat od 21. ure v soboto do 21. ure v nedeljo, je bila preklicana, na posredovanja ministra Scalfara.

Komaj par dni potem, ko so na belgijskem dvoru uradno naznanili novo nosečnost kraljice Fabiole, je pretrpela ta nov splav. Nesrečna Fabiola vzbuja sočutje tako doma kot v tujini.

V Franciji se začnajo težave z grožnjo brezposelnosti tisočev in tisočev delavcev zaradi izselitve oporišč NATO. Osebe, ki je bilo zaposleno v oporišču Chateauroux, je priredilo v sredo »pohod brezposelnosti« na Pariz.

Francoska avtomobilska družba Citroën, s katero sodeluje tudi koprski TOMOS, je izdelala lani 488.000 avtomobilov, to je 29,7% vse francoske avtomobilске proizvodnje.

Tržaškega

„Odprta sočloveku, odprta zgodovini“

Na tretjem taboru slovenske katoliške mladine v zamejstvu, ki je bil preteklo soboto in nedeljo v Trstu, je tržaška, goriska, kanalska in koroška mladina ponovno izpovedala svojo vero in zvestobo vrednotam krščanstva, slovenskega in krščansko-socialnega nauka ter si skupno ugotovila smernice za svojo bodočo dejavnost.

Tabor se je začel v soboto popoldne s študijskim seminarjem. Mladinska odprta sočloveku in odprta zgodovini so se razdelila v dve skupini. Prva skupina, ki se je sestala v prostorih Slovenske skupnosti v Macchiavenijevi ulici, je preučila pereča narodnoobrambna in socialnogospodarska vprašanja, ki tarejo zamejske Slovence. Problematiko tržaških, beneških in kanalskih Slovencev so prikazali v svojih izčrpnih poročilih Drago Stoka, Saša Rudolf in dr. Raiko Dolhar, položaj na Goriskem so opisali dr. Valdo Sturni, Sivan Kerševan in Emidij Susič, razmere na Koroškem je pa predložil Karel Smole. Druga skupina, ki se je sestala v Marijinem domu v Kojanu, pa je obravnavala kulturno-prosvetna, šolska in verska vprašanja. O njih so poročali prof. Mario Maver, prof. Maks Sah in Stanko Janežič za Tržacane, Marija Češut za Goričane ter prof. France Cigan za Korošce.

V nedeljo dopoldne je bil v rojanskem Domu skupen sestanek obeh skupin, ki sta v daljši razpravi osvetlili nekatere plati obravnavanih vprašanj ter izluščili najvažnejše zadeve. Ob zaključku seminarja so udeleženci sestavili ter odobrili naslednjo resolucijo:

Udeleženci 3. tabora slovenske katoliške mladine v zamejstvu ugotavljamo, da je za življenje in vsestranski napredek Slovencev v zamejstvu potrebna odločna zavest pripadnosti slovenskemu narodu, ki se odraža predvsem v globoki ljubezni do materinega jezika in v neomajni zvestobi do naših tradicij. Te tradicije imajo živ vir v katoliškem verskem in socialnem nauku, ob katerem se Slovenci hranimo že 1200 let in ki je prav v našem času izšel ostrgan starega kvasa ter ves poživiljen iz drugega vatikanskega koncila, dostopnejši novemu človeku in novim razmeram v sodobnem svetu. Zato se mora-

mo nenehno izpopolnjevati v duhu verskih, narodnih in socialnih vrednot ter krepi medsebojno poznavanje in sodelovanje.

Da bomo zamejski Slovenci lahko obranili naše narodne vrednote, moramo postati subjekt političnega življenja ter imeti lastno politično predstavništvo. Le tako se bomo lahko smotno in uspešno borili za uveljavitev naših pravic ter se zoperstavili kakršnemu koli potujcevanju.

Slovenska katoliška mladina v zamejstvu je globoko prepričana, da je za razvoj slovenskih narodnih manjšin nujno potrebno dosledno uresničenje naslednjih naših pravic:

1. Narodne manjšine imajo pravico do kulturne in šolske avtonomije. Dosledno izvajanje tega načela zanteva pouk materinščine na vseh področjih, kjer živijo Slovenci, tudi na Koroškem in v beneški Sloveniji.

2. Vsak član narodne skupnosti ima pravico, da uporablja materin jezik tudi na vseh področjih javnega življenja, zlasti v upravi in na sodiščih.

3. Narodna manjšina ima pravico do odgovarjajočega zastopstva v vseh izvoljenih predstavništvih.

4. Državne oblasti so dolžne skrbeti za gospodarski razvoj narodnih manjšin ter nuditi zaposlitev njenim pripadnikom na ozemlju, na katerem živijo.

Brez dela in osebne zavzetosti ni narodnega napredka. Temeljiti mora na jasnih idejah, izhajajočih iz globokega osebnega katoliškega prepričanja. Mladina naj si gradi svoj nazor z udeleževanjem v organizacijah in s stalnim izobraževanjem.

Slovenska mladina je prepričana, da bodo v Združeni Evropi narodne manjšine most, ki bo povezoval narode ter ustvarjal bratstvo med njimi.

Slovenska zamejska mladina želi sodelovati pri oblikovanju bodočega duhovnega in tvarnega sveta v zvestobi do izročil svojih prednikov. Tako bo opravila svojo človeško in narodno dolžnost.

Narodna manjšina črpa svoj življenjski sok iz matičnega telesa. Kakor vsa manjšina čuti, da je del matičnega naroda, tako naj matični narod gleda na manjšino kot celoto ne glede na svetovnonazorsko in politično pripadnost.

Izražamo priznanje tisti naši mladini, ki na vseh področjih z veliko zavestjo odgovornosti sprejema naše dediščino prejšnje generacije. To so mladi strokovnjaki, kmetovci in delavci, šolani in nešolani ljudje, ki z ramo ob ramji včasih celo v tujem okolju in nevede drug za drugega gradijo nov svet. Ne samo v Italiji in Avstriji, ampak po drugih državah Evrope, kamor so morali za kruhom.

Pozivamo vso našo mladino, naj ostane zvesta narodnim izročilom, svojemu jeziku, duhovnemu bogastvu in značaju, katere je podedovala, in preko katerih smo si Primorci in Korošci bratje kljub državnim mejam, ki nas ločujejo. Na mladini sloni naša bodočnost. Slovenska zamejska mladina, ki se tega zaveda, sprejema naše odgovornosti in gre na delo »s Prešernom v srcu, odprta sočloveku, odprta zgodovini.«

STAVKA DELAVSTVA V KAMNOLOMIH

Problem je najhujši v Nabrežini

Sindikati delavstva v kamnolomih so proglasili po vsej pokrajini stavko za nedoločen čas, ki traja danes, v četrtek, že tretji dan. Kamnoseki so odloženi stavkati toliko časa, dokler en bo prišlo do pogajanj za obnovo kolektivne delovne pogodbe, ki je zapadla že pred dvema letoma.

Prizadeto je zlasti prebivavstvo devinsko-nabrežinske občine, kjer predstavljajo kamnolomi važno gospodarsko panogo. Zato so se stavkujoči delavci tudi obrnili na tamkajšnjega župana, da bi posredoval pri lastnikih kamnolomov, da bi prišlo do pogajanj. Župan Legiša je sprejel veliko delegacijo kamnarjev, ki so mu razložili svoje probleme, in jim zagotovil, da bo posredoval. Če pa bi v tem ne uspel, bo zainteresiral za pravično stvar delavstva v kamnolomih, ki je res slabo plačano, deželne oblasti.

MEJNI PROMET

Kljub raznim zastojem na meji se je mejni promet na Tržaškem v prvi polovici leta 1966 več kot podvojil.

S potnimi listi je šlo preko meje nad pet milijonov 278 tisoč ljudi v primeri z enim milijonom 832 tisoč v istem času lani. S prepustnicami je od januarja do konca junija letos prestopilo mejo okrog sedem milijonov 972 tisoč ljudi v primeri s štirimi milijoni 49 tisoč v prvi polovici lanskega leta.

VPIS V ŠOLE

Na Državnem znanstvenem liceju s slovenskim učnim jezikom v Trstu, ki ima poleg razredov s znanstvenim učnim načrtom tudi popolne razrede s klasičnim učnim načrtom, se vrši vpisovanje za šolsko leto 1966-1967 vsak dan od 10. do 12. ure v tajništvo zavoda — Strada di Guardiella števil. 13/1 neprekinjeno do 25. septembra 1966.

Navodila za vpisovanje so razvidna na zavodovi oglasni deski.

Beneška Slovenija

Trbiž:

CESTE — TURIZEM

Trbiž se vedno bolj razvija v turistično središče in izhodišče na razne izletniško-zanimive točke. Kot takšno središče bi moralo biti mesto v vsakem oziru tako urejeno, da bo res zaslužilo ime turističnega središča ob stičišču treh dolin.

Po mnogih posredovanjih kaže, da bo res prišlo do neke ureditve. Ministrstvo za javna dela je obljubilo izdaten prispevek za popravilo cest v mestu samem. Celotna vsota za popravilo cest znaša skoraj 53 milijonov lir. Popravila so potrebni tudi grezniški odtoki; tudi za te je potrebnih 51 milijonov. Omenjeno ministrstvo je obljubilo svojo pomoč tudi pri tej postavki.

Dostojna ureditev mestnega lica je zelo potrebna spričo vedno večjega dotoka tujih izletnikov. Letos obiskujejo zlasti sve-ti Višarje. Vsako nedeljo se pripelje po več avtobusov, polnih izletnikov in romarjev iz Avstrije in Jugoslavije.

Seveda, ne hodijo več po stari romarski poti na vrh, marveč se potegnejo z žični-

PAZNIAK TERANA IN PRŠUTA V REPNU

V repnu se je v nedeljo zvečer zaključil »praznik terana in pršuta«, ki sta ga priredila repentaborska občina in pokrajinska turistična ustanova. Vina so razstavili vinogradniki iz repentaborske občine in jih je posebna komisija takole ocenila:

Prvo nagrado je dobil Ivan Škabar iz Repna 56, druga nagrada je bila dodeljena Emilu Puriču iz Repna 15, tretjo nagrado prejme Emil Škabar iz Repna 5, četrto nagrado pa Alojz Milč iz Repna 49. Vsi ostali razstavljalci prejmejo enake nagrade.

V nedeljo je obiskovavce razstave zabavala godba na pihala s Proseka, nastopil pa je tudi repenski pevski zbor, ki je pod vodstvom Mirka Guština ubrano zapel nekaj pesmi. Tudi letos je ta že tradicionalni praznik v Repnu obiskalo veliko število ljudi iz bližnjih vasi in tudi iz mesta.

JAVNA DELA

Prejšnji teden se je goriški mestni odbor posvetoval na svoji seji o raznih načrtih za javna dela. Na vrsti je bila tudi brv čez Sočo v Stražicah. O njej se razpravlja in načrtuje, kakor da bi šlo za kak most preko morja. Župan se je zavzel, da se mora ta mostič, ki je važnega pomena za vsakdanjo zvezo Podgore z mestom, definitivno urediti, da ga ne bo vsako jesen narastla reka poškovala ali celo odnesla.

Občinarji iz Podgore so mnenja, da bi bilo potrebno ne samo zakrpati staro »pašarelo«, ampak res postaviti most, ki bo resno zadostoval osebnemu prometu in tudi kolesarjem.

Na seji je odbor razpravljal tudi o odlaganju smeti. Poiskati je treba, po županovem predlogu, vsaj začasno rešitev za smetišče, predno pride do dokončne rešitve in do morebitnega smetišča na sovodenjskem polju. Odbor je prišel do mnenja, naj bi se smeti začasno zakopavale v zemljo in ne odmetavale v soško strugo, da se ne ponesnaži voda vsaj v poletnih mesecih na škodo kopalcev in tudi ribolova.

Odborniki so razpravljali še o drugih manj važnih vprašanjih, ki se tičejo javnih del kot o mestnem avtobusnem prometu, o vodovodu v »casermette« na solkanskem polju in o boljši razsvetljavi v podvozu na Rojče. Sklenjeno je tudi bilo, da se skliče občinski svet za petek ob devetih zvečer.

NATEČAJI BREZ KORISTI

V prihodnjem šolskem letu bodo ostali dijaki srednjih šol najbrž brez državnih šolskih podpor. Po zakonu so bile predvidevane do konca šolskega leta 1965-66 in so torej s 30. junijem prenehale. Novi petletni šolski načrt pa ni še odobren.

Prosvetno ministrstvo pa namerava kljub temu razpisati natečaj, toda samo za dijake višjih srednjih šol. Podpora pa bo podeljena zmagovavcem natečaja samo, če bodo obe zbornici zakon še za časa potrdile.

Za dijake enotnih srednjih šol pa ne bo niti takšnega pogojnega natečaja, ker predvideva šolski načrt za nje samo podporo v knjigah in za prevoze z doma v šolo.

- Kanalska dolina

co iz Ovčje vasi navzgor. Dosti jih prenočuje v novih hotelih kar spodaj pri žičnici. Zadovoljni so tudi s še dovolj zmernimi cenami. Za romarje je letos tudi dobro poskrbljeno na svetišču, kjer so na razpolago spovedniki za Slovence, Nemce, Furlane in Italijane.

Z letošnjo sezono na Višarjah so zadovoljni izletniki, romarji in — gostinci.

Režija:

ZGINILA JE

Ze štirinajst dni iščejo štiridesetletno vdovo Jolando Letič (Lettig) iz Režije. Zenska je dve nedelji tega še mirno kosila pri svoji materi. Odkar je šla iz hiše, je izginila sleherna sled za njo. Vdova je bila mirnega značaja in že starikava na pogled. Iz vasi se je redko oddaljila in vedno domačim povedala, kam gre. Domači, hči in en pastorek, menijo, da je materi prišlo nenadoma slabo in da je padla v kak prepad. Orožniki in domačini jo povsod iščejo, toda zaman. Obvestili so tudi vse orožniške postaje v široki okolici o čudnem izginotju.

Zaradi, kaj bi rekli, počasnosti zbornic, bodo dijaki v prihodnjem šolskem letu oškodovani.

OBVESTILO SOLNIKOM

Goriški sindikat slovenskih šolnikov opozarja svoje člane in učitelje, da je že nekaj časa razpisan natečaj za sestavo čitanke za prvi razred slovenskih osnovnih šol na Tržaškem in Goriškem. Natečaj je razpisala, kot že prej, Državna ustanova za ljudske in šolske knjižnice po pooblastilu prosvetnega ministrstva.

Udeleženci natečaja morajo predložiti svoj spis, pisan na stroj, v dveh izvodih do poldne 31. oktobra 1966. Izbrano delo bo nagrajeno z 200.000 lirami. Podrobnosti na tečaja so na razpolago pri sindikatu.

STOLETNICA SMRTI SLIKARJA TOMINCA

Letos se spominjamo v Gorici stoletnice smrti velikega slikarja Jožefa Tominca, ki je bil rojen v našem mestu. Na čast stoletnici njegove smrti bodo priredili veliko razstavo, katero bodo odprli ob koncu avgusta v dvoranah Attemsove palače. Občinskemu prireditvenemu odboru predseduje grof Viljem Coronini. Odbor je že na delu, da zbere Tomincove slike, ki so raztresene po raznih krajih naše dežele, pa tudi drugje, v raznih muzejih in zasebnih zbirkah. Nekaj jih hranijo tudi v Gorici in v tržaškem muzeju Revoltella.

Toda prireditveni odbor bi rad prikazal Tomincov razvoj v raznih obdobjih njegovega slikanja, tako na primer iz razdobja, ki ga je preživel v Rimu, pa tudi iz njegovega goriškega in tržaškega razdobja, in zato bi rad zbral predvsem dela, katerih umetnostni zgodovinarji in javnost še ne poznajo. To je tudi krivo, da umetnostna zgodovina Tominca, ki ga tudi slovenska umetnostna zgodovina prišteva med svoje mojstre, še ne upošteva dovolj. Odlični so zlasti njegovi portreti.

O Jožefu Tomincu je izšla leta 1952 življenjepisna knjiga, ki jo je napisal Remigio Marini. V njej je opozoril na umetniške vrednote pri tem slikarju in na njegovo vlogo v umetniškem življenju Trsta in Gorice v tistem času. Prikazal je tudi vpliv, ki sta ga imela na Tomincovo umetnost Rim in Benetke. V papeški Rim je prišel, ko je bil star šele 17 let.

SLIKE JIH MIKAJO

Slike, ki so obešene po raznih sobanah goriškega gradu, že več časa mikajo neznanе zlikovce. Prihajajo kot turisti na grad, pa puščajo za seboj sledove vandalizma.

Pred meseci je bila ukradena umetniška podoba svetega Janeza. H sreči je policija tatu izsledila in se je slika vrnila na svoje prejšnje mesto. V nedeljo proti poldnevu so prišli na grad zopet neki lažuristi. Ogledovali so si umetniško podobo »Poroča Marije Device«, ki visi v »sobani za tujce«. Neki pametnjakovič je potegnil priostreno železo iz žepa in je dvakrat pretezal sliko v dolžini tridesetih centimetrov in jo je s tem docela pokvaril.

Slika je delo mojstra Giovanni-ja Battista Pittonija iz 18. stoletja.

Iz Goriške

POROKA

V nedeljo opoldne sta sklenila zakonsko zvezo prof. Lojzka Kristančič iz Brd in prof. Emil Devetak iz Sovodnj. Oba poučujeta na slovenski srednji šoli v Gorici. Poročne obrede je opravil nevestin stric mons. Klinec v cerkvi svetega Ivana ob navzočnosti obilo znancev in prijateljev mladega para.

Novoporočencema voščijo vsi stanovski tovariši, prijatelji in znanci dosti sreče na novi življenjski poti. Voščilom se pridružuje tudi naše uredništvo.

Sovodnje:

NESREČA

Spravljanje krme in sena je sedaj po glavitno delo po naših bregovih vaseh. Košnja je bila še precej izdatna in je še kar dosti sena. Ljudje ga hitijo spravljati, ker sodijo stari vremenski preroki, da bo nastopilo kmalu muhasto vreme z vmesnim deževjem.

Pri naglem delu se pa pripetijo tudi različne nezgode. Tako tudi 55-letnemu kmetovavcu Bernardu Černetiču iz Strmca. Spravljal je seno v kopo in jo je hotel dobro stlačiti na vrhu. Pri delu je pa z eno nogo stopil bolj na mehko in je zviška telebnil nekaj metrov na tla. Pri padcu si je zlomil levo nogo. Zdraviti se bo moral precej časa v čedadski bolnišnici.

Števerjan:

ZOPET CESTE

Vedno več pritožb se sliši od strani izletnikov in avtomobilistov na račun cest, ki peljejo v Števerjan. Na izvidnih tablicah v dolini berejo vabljive orise kod vodi že preslavna cesta »češenj in vina« v cvetoča Brda. Ko pridejo na vrh pa robančijo in bentijo nad takim žalostnim stanjem naših cest.

Odlikuje se, poleg ceste skozi Grojno, tudi ona z Oslavja na naš vrh. Seveda, po lepem razgledu, po svojem cestišču pa nikakor ne. Cesto je dala pokrajinska uprava v oskrbo nekemu podjetju. Delavci so vrgli po njej nekaj gramoza. Dež in vožnja so pa tistih nekaj lopat gramoza in prevleke kar potisnil v stran, tako da je cesta še slabša kot pred temi začasnimi popravili. Občinarji zahtevajo, da naši zastopniki resno pritisnejo na pokrajinsko upravo za popravila in da se ne zadovolji z golj z obljubami.

POCITNIŠKI TEČAJ ZA POPRAVNE IZPITE

V Slovenskem dijaškem domu bo tudi letos počitniški tečaj za popravne izpite s pričetkom v sredo 3. avgusta, ob 8.30. Starši prizadetih otrok se lahko pozanimajo za podrobnejša pojasnila in prijave pri upravi Doma, ki sprejema stranke vsak delavnik od 10. do 12.

SLOVENSKI DIJASKI DOM
V GORICI

IZLET NA JEZERSKO

Slovensko planinsko društvo priredi v nedeljo, 24. julija, enodnevni družinski izlet na Jezersko. Avtobus odpelje iz Gorice (Travniki) ob 5.30, iz Podgore ob 5.40 in iz Standreža ob 5.55.

Cena vožnje za člane je 1.600 lir, za nečlane pa 1.800. Vpisovanja za izlet sprejema Artur Košta, Gorica, ul. Mameli 8, do torka, 19. julija.

IZ KULTURNEGA ŽIVLJENJA

Norveške knjige v lanskem letu

Norvežani so številčno majhen narod, saj jih je samo tri in pol milijona. Toda v nekaterih pogledih so v resnici velik narod, med drugim po svoji trgovinski mornarici, ki je ena najmočnejših na svetu, in po svoji literaturi. Samo izvirnih romanov izide na Norveškem nad petdeset na leto in pod nazivom roman razumejo res obsežna dela, vse drugo jim je povest ali novela in tiskani del izide vsako leto na stotine, kot tudi drugih knjig, potopisov, pesniških zbirk, esejističnih in literarnozgodovinskih del in drugega. Zanimivo je, da znašajo literarne nagrade na Norveškem tudi po poldrug milijon lir in še več. Poleg tega podeljuje norveška vlada pisateljem, zlasti mladim, enoletne in tudi daljše študijske stipendije v višini čedne plače, da si lahko ogledajo svet, izpopolnijo kulturo in dobijo ideje za nove knjige. Pisatelji si s temi stipendijami navadno financirajo bivanje v Italiji, Franciji ali v Angliji. Ali pa se spuste tudi na daljša potovanja. V splošnem se lahko reče, da je sodobna norveška literatura morda tudi zaradi tega zelo zanimiva in življenjska, odprta širnemu svetu.

Poleg knjig nekaterih starejših pisateljev se pojavi vsako leto vrsta novih, z zanimivimi deli. Izmed pisateljev starejše generacije je objavil Johan Borgen lani knjigo z naslovom »Nove novele«, v kateri sicer ni mnogo razburljivega dogajanja, pač pa je v njih močna notranja napetost. Za njegovo pisanje je značilen fino niansiran realizem, prežet s poezijo. Njegov realizem pa sega včasih v sirabolično, kakor na primer v grozotni noveli »Volk«. V mnogih novelah prikazuje usodo otrok in njihove težave, ko se morajo prilagajati svetu odraslih, kot na primer v noveli »Pet in Lyse«.

Johan Borgen je objavil lani tudi knjigo svojih otroških spominov, z naslovom »Kraljestvo otroštva«. Sestavil jo je iz svojih radijskih predavanj. V njih opisuje svoja otroška leta v meščanski družini v Oslu.

Lani je vzbudila zanimanje tudi knjiga »Tam prihaja deklica«, ki jo je napisala Inger Hagerup. Tudi to so spomini na otroštvo, napisani brez grenkobe in sentimentalnosti.

Pisatelj Kare Holt je objavil roman »Mož z zunanjih otokov«, za katerega je zajel snov iz državljanske vojne na Norveškem v 12. stoletju, ko se je več krvoločnih plemenitav bojevalo med seboj za norveško krono in so drug drugemu sekali glave. To označujejo za najbolj krvavo in barbaro razdobje v norveški zgodovini. »Mož z zunanjih otokov« je kralj Srerre, ki je prišel s Färöerskih otokov.

Alfred Hauge je avtor romana »Ankerfeste«, s katerim je dokončal svojo trilogijo o Olengu Peer-sonu, »kralju norveških izseljencev«, kot so ga

označevali. Alfred Hauge je vodil v začetku prejšnjega stoletja prvi organiziran tok norveških izseljencev v Ameriko. Bil je zanimiv pustolovec.

Norveško pripovedništvo je dalo v zadnjih letih precej romanov o vzrokih in psihologiji norveškega nacizma, ki je rodil, kot znano, zloglasnega Kvislinga, po katerem so dobili ime mnogi drugi »kvislingi« po Evropi. Lani sta napisali romana o tistem času že znani pisateljici Solveig Christov in Merete Wiger, pa tudi več takih avtorjev, ki so se prvič pojavili v literaturi. Zanimanje je vzbudil med temi zlasti Mathis Mathisen z romanom o nekdanjem nacistu, ki se po vojni popolnoma izolira od ljudi in razmišlja o svoji preteklosti. Nacist je postal zato, ker je imel občutek manjvrednosti nasproti očetu in je videl v nacizmu priložnost, da se iznebi te svoje manjvrednosti.

Axel Jensen je napisal roman z naslovom »Epp«. To je ironično napisan roman o daljni bodočnosti. Upokojenec Epp si piše dnevnik o svojem popolnoma praznem življenju v daljni bodočnosti, ko bo racionalizacija življenja že dosegla višek. Že prej znana Bergliot Hobæk Haff, pisateljica psiholoških romanov, pa je lani objavila nov roman o ženski, v katere duši se mešajo nagnjenja čistosti in razuzdanosti.

F. J.

UMRL JE PISATELJ JOŽE KRANJC

V Ljubljani je umrl slovenski pisatelj Jože Kranjc. Star je bil 62 let. Pisal je romane, povesti in novele. Leta 1930 je objavil svoj prvi roman z naslovom »LJUDJE S CESTE«, s katerim se je uvrstil med pisatelje s socialno tematiko. Po vojni in sicer leta 1955 je izšel izbor njegovih novel pod naslovom »SREČA V TEMNI ULICI«. Njegova zadnja knjiga je izšla leta 1962. To so bile črtice pod skupnim naslovom »MOJ OTROK IN JAZ«. Napisal je tudi nekaj mladinskih povesti in iger.

Pred vojno pa so igrali v ljubljanski Drami njegove drame »KATAKOMBE«, »DETEKTIV MEGLA«, »DIREKTOR ČAMPA« in »SKEDENJ«.

Filmska igralka Susan Hayward se je spreobrnila h katoliški veri. H katolicizmu je pristopila s kratko cerkveno slovesnostjo v mestu Pittsburgh. Pred leti je dobila Oskarja za neko svojo filmsko vlogo.

Ena mednarodno najbolj znanih univerz na svetu, to je ameriška univerza v Beirutu v Libanonu, je obhajala te dni stoletnico svojega obstoja. Na dan, ko je začela svoje stoprvo leto, so slovesno ustoličili njenega novega predsednika, doktorja Samuela Kirkwooda. Hkrati so podelili diplome več kot 400 študentom, ki so zdaj dokončali študije.

Umrl je flamski skladatelj Arthur Meulemans. Star je bil 82 let. Njegove glasbene stvaritve obsegajo otroške pesmi, opere in simfonične zbirne skladbe.

Zbornik „Kraljestvo Božje“

Pred nedavnim je izšel v Trstu nov zvezek zbornika »Kraljestvo Božje«, letnik XXII., ki ga izdaja Apostolstvo svetih Cirila in Metoda. Uredila sta ga dr. Stanko Janežič in dr. Janez Vodopivec, opremil pa Avrelj Lukežič. Natisnila ga je tiskarna Keber v Trstu.

Na uvodnem mestu prinaša slovenski prevod »odloka o ekumenizmu«, ki ga je objavil papež Pavel VI. po sklepu vesoljnega cerkvenega zbora. Sledi prevod »odloka o katoliških vzhodnih cerkvah«. Janez Vodopivec pa je prispeval članek »Kaj je prinesel II. vatikanski vesoljni cerkveni zbor«. Pozdraviti je, da sta ta dva važna odloka vesoljnega cerkvenega zbora izšla v slovenskem prevodu, obžalovati pa je, da ni slovenščina, v katero sta prestavljena, bolj prečiščena, tako da se zdi, da prevajavec ni imel pri roki pravopisa. Nepotrebno so tudi razne tiskovne napake, celo take, ki motijo smisel, na primer, da je natisnjena beseda Cerkev z malo začetnico namesto z veliko, četudi je mišljeno cerkveno občestvo, ne pa cerkvena zgradba. To se je dogodilo celo v naslovu nekega odloka. V mnogo boljši slovenščini je napisan Vodopivčev članek.

Anton Koren iz družbe Jezusove je napisal ob-

širno razpravo o »papežu Janezu XXIII. kot apostolu nove krščanske dobe«. Zanimivo je zlasti poglavje »Predhodniki Janeza XXIII«. Stanko Janežič je objavil kratek članek o pokojnem jezuitskem patru Antonu Prešernu, ki je lani umrl v Rimu, v starosti 82 let. Avtor naglašja, da je bil pater Prešeren ena najmarkantnejših slovenskih osebnosti našega stoletja, in opozarja med drugim na brošuro zgodovinarja Franceta Dolinarja o njem.

Jezuit Ivan Zužek je napisal študijo o »škofem nagovoru na novomašnika v ruskih cerkvenih zakonikih«. Aleksij Markuža pa je prispeval članek o slavnem ruskem kirurgu — škofu Vojno-Jasenetskiju, ki je bil prej slaven kirurg ter je dobil leta 1946 Stalinovo nagrado za svoje zasluge v kirurgiji, nato pa je postal duhovnik in simfopolski in krimski nadškof.

Poleg tega najdemo v tem zvezku »Kraljestva božjega« še razne druge članke, ki se nanašajo na delo za zedinjenje z vzhodnimi kristjani, katerih avtorji so se podpisali samo z začetnicami ali s pseudonimom. Pač pa je podpisan članek o zborovanju pravoslavnih Cerkv na otoku Rodosu. Napisal ga je Stanko Janežič. Sledi pregled nad verskim dogajanjem za železno zaveso in nad prizadevanjem za zedinjenje na Zahodu. V zvezku najdemo tudi pesem »Duh edinosti«, ki jo je napisala Milka Hartman.

Zbornik šteje 96 strani ter predstavlja lep prispvek Slovencev k ekumenskem prizadevanju za združitev s pravoslavnimi.

SPOMENIK NOSTRADAMUSU

Ta mesec obhajajo v mestecu Salon v Franciji 400 letnico smrti slovitega zdravnika in vedzavca Nostradamusa, katerega pravo ime je bilo Michel de Notre-Dame. Med drugim so priredili v okviru teh praznovanj mednarodni kolokvij o parapsihologiji. 5. julija so odkrili Nostradamusu spomenik, ki ga je izdelal marsejski kipar François Bouchet.

Nostradamus slovi zlasti po svojih »prerokovanjih«, v katera nekateri trdno verujejo. Ni pa dvoma, da je imel velik dar jasnovidnosti, s čimer si je pridobil v življenju velik sloves in naklonjenost francoskega kralja. Bil je tudi dober in poštvovalen zdravnik.

FESTIVAL FANTASTIČNIH FILMOV

Na gradu Sv. Justa se je začel v soboto četrti mednarodni festival znanstveno-fantastičnih filmov. Dozdej so napravili najboljši vtis britanski filmi, ki dokazujejo, da imajo angleški režiserji največ smisla za tisto, kar je bistvo znanstvene fantastike. Drugi filmi so večkrat otročji.

Nagrada „Strega“ je dobil Michele Prisco

Dvajseto literarno nagrado »Strega« — najuglednejšo v Italiji — so podelili v Rimu znanemu pisatelju Michelu Prisco za knjigo »Una spirale di nebbia« (Spirala megle), ki je izšla pri založbi Rizzoli.

Michele Prisco, ki je že po raznih prevodih zelo znan tudi slovenski javnosti, se je rodil leta 1920 v mestecu Torre Annunziata. Po diplomii iz prava na univerzi v Neaplju je kmalu obrnil pravo hrbet in se posvetil literaturi. Svojo prvo knjigo z naslovom »La provincia addormentata« (Zaspala provinca) je objavil leta 1949. To je bila zbirka novel, v katerih je prikazal hkrati razgibano in prazno življenje v krajih pod Vezuvom. Opisi tistega življenja so močni in osvajajoči. Čez dve leti je objavil roman »Gli eredi del vento« (Dediči vetra), za katerega je dobil nagrado »Venezia«. Leta 1954 pa je izšel njegov drugi roman »Figli difficili« (Težavni otroci). Ta roman je potrdil, da je Prisco nadarjen opazovalec in pisatelj.

Glavne odlike njegovega pisanja so po mnenju kritikov v tem, da zna razvijati in speljati pripovedovanje, in pa psihološka verjetnost njegovih oseb. Te odlike se kažejo tudi v knjigi »Fuochi a mare« (Ognji na morju) iz leta 1957, v romanu »La dama di piazza« (Dama na trgu) in v »Spirali megle«.

Michele Prisco je napisal tudi precej esejev, med katerimi je treba imenovati dela o južnoitalijanskem pripovedništvu, o poeziji in modrosti sv. Gregorja Armenskega in o neapeljskih jaslicah.

FILM O »VERI VERK«

Ljubljanska televizija je posnela te dni v Momianu v Istri notranje in zunanje prizore za Ruzantejevo komedijo »Mušketa«. Režiral je Jože Babič, glavno moško vlogo pa igra Stane Sever. Druge vloge igrajo igralci Slovenskega gledališča v Trstu.

Po vsej verjetnosti pa bodo decembra snemali v Momianu tudi film po drami »Vera Verk«, ki jo je napisal Fulvio Tomizza. To delo je imelo lep uspeh tako v Italiji kot v Jugoslaviji, zlasti v Sloveniji.

SLOVENSKA KNJIGA V BRAZILIJ

V Braziliji se pripravlja portugalski prevod romana »Kaplan Klemen«, ki ga je napisal slovenski pisatelj Karl Mauser, ki živi v Združenih državah. Roman je izšel že v nemškem in španskem prevodu.

V slovenskem izvirniku je izhajal pred leti v koroškem časniku »Naš tednik - Kronika«.

GOSPODARSTVO

Trgovina z živino med Italijo in Jugoslavijo v težavah

Pred 14 dnevi so v Gorici zborovali zastopniki neposrednih obdelovalcev in razpravljali o sedanjem položaju kmetijstva v deželi. Najneugodnejšo sliko je pokazala živinoreja. Zborovalci so preučili stroške in dohodke pri reji živine ter tako izračunali višino lastne cene, to je koliko jih stane vsak kg žive teže goveda. Primerjali so potem te lastne stroške s ponudbami mesarjev in ugotovili, da so ponudbe prenizke, saj ne dosežejo niti lastne cene. Torej če prodajo goved po ponujenih cenah, imajo izgubo. Kje so vzroki temu stanju?

Neposredni obdelovalci so razpravljali zelo trezno, kar ni navada na takih zborovanjih, in prišli do zaključka:

1. Mesarji hočejo preveč zaslužiti. Če morajo plačati za 1 enoto višjo ceno živine, dvignejo sami ceno mesa za 3 enote. Če pa znižajo ceno živini za 3, ne znižajo cene mesa niti za 1/2. Seveda živeti morajo tudi oni, a morali bi se zavedati, da mora živeti tudi živinorejec. Kako temu od pomoči: Z živinorejskimi združnimi mesnicami.

2. Po mnenju zborovalcev pa je glavni vzrok za nizke cene živine previsok uvoz živine, zlasti iz Jugoslavije. Ta uvoz da je potrebno omejiti, trenutno bi ga morali sploh preprečiti za toliko časa, da se domači trg nekoliko ne razbremeni. Zaščita v SET-u določene carine za uvoz iz tretjih držav (ki niso članice SET-a) ni zadostna in jo bi bilo potrebno zvišati.

To je stališče tukajšnjih živinorejcev.

Hujše težave pa imajo živinorejci, živinorejske farme in zlasti pitališča v Jugoslaviji. Nedavno se je sestala komisija, v kateri so bili zastopani vsi merodajni činitelji republik Slovenije in Hrvaške. Predmet razprave je bil na novo nastali položaj v proizvodnji in prodaji goveda in govejega mesa na domačem in na tujem trgu. Najprej so ugotovili, da je v Sloveniji in na Hrvaškem trenutno okoli 30.000 glav mladega goveda v pitanju in že sposobnih za prodajo. Pogoji za ugodno prodajo pa so zelo slabi. Predvsem je bila zgrešena vsa dosedanja izvozna politika, ker so se zanašali samo na Italijo, kamor je šlo 90% vsega jugoslovanskega izvoza mesa in živine. Zakaj si niso našli tudi

drugih trgov? Zgrešena je bila tudi politika pitanja, ker so vzrejali samo takoimenovani »baby beef«, to je močno opitane mlade živali.

Nadalje so ugotovili, da ponujajo italijanski trgovci tako nizke cene, da ne krijejo lastne proizvodne cene.

Naj navedemo, kaj pravi uradno poročilo komisije v posledicah: »Zaradi nezanesljive prodaje postajajo proizvajalci že previdni. V zadnjih mesecih in zdaj zmanjšujejo obseg pitanja tako, da je trenutno skoraj tretjina hlevov, namenjenih za pitanje, praznih.«

Seveda nima smisla napadati zaradi tega SET-a, saj so proti njemu — in prej proti Marshallovemu načrtu — komunistične države ustanovile Comencom, ki bi moral sedaj pomagati.

Število govedi raste

Računajo, da je na celem svetu v začetku letošnjega leta štela govedoreja okoli 1.1 milijarde glav. To bi bilo za 2% več kot v začetku 1965 in 13% več kot v petletju 1956-1960.

Če izvajamo Indijo, od koder nimamo točnih podatkov, redijo največ goved v ZDA, in sicer 106.3 milijone, v Rusiji 93.4 milijone in v Braziliji 83.9 milijone glav. V ostalih južnoameriških državah šteje govedoreja drugih 100 milijonov glav — največ v Argentini — v Kanadi pa 11.6 milijonov, kar je 1/4 mil. manj kot lani. V Zahodni Evropi so našli 85.6 milijonov goved, kar je za 2.2 mil. več kot pred enim letom. Največ goved ima Francija in sicer 20.5 milij. ali 270.000 glav več kot pri prejšnjem štetju, Zah. Nemčija 13.68 mil. ali 630.000 več. — Število goved se je nekoliko zvišalo tudi v Afriki, Aziji in Oceaniji (Avstralija in Nova Zelandija).

—0—

ITALIJANSKE SORTE PSENICE PO SVETU

Italijanski vzreditelji novih sort pšenice so res doživeli uspeh s svojim delom. Posrečilo se jim je vzgojiti sorte za vsako

KRMILNA RASTLINA »SUDAX SX : 11«

Od danes znanih krmilnih rastlin da »Sudax : 11« najvišje pridelke. Krmimo jo lahko v svežem stanju, lahko posušeno kot seno, lahko kot insilažo, lahko pa tudi kot pašo. Sejemo pa jo lahko tudi kot drugi pridelek. Krma je zelo tečna.

Ni pa potrebno, da naš živinorejec sveto verjame zgornjo hvalo. Najbolje bo storil, če se bo sam prepričal in v ta namen vsejal, čeprav samo na par m². Zemljišče pa je potrebno zrahljati in dobro pognojiti s hlevskim gnojem in z umetnimi gnojili, najboljše z mešanim gnojilom 10x10x10, katerega podorjemo po 8 do 10 kg na vsak ar (100 m²). »Sudax sx-11« spada k hibridnim sirkom (ne h koruzi!).

STRAHOVITA SUŠA V AVSTRALIJI

V nekaterih predelih Avstralije ni bilo dežja že nad leto dni, kar je najbolj škodilo ovčarstvu. Po uradnih podatkih znaša izguba nad 23 milijonov glav, če se upošteva število ovc in jagnjet, katerih ni bilo.

Suša najbolj pritiska v Queenslandu in Novem Južnem Walesu.

lego, zemljo in podnebje. Zato pa je vedno več držav, ki preizkušajo italijanske sorte. Jugoslavija je že pred desetletjem začela perizkušati italijanske sorte, a izgleda, da preizkuševalci niso bili dosledni, čeprav so imeli strokovno asistenco dr. Bonfiglioli-ja, ki je v tem oziru svetovno znan strokovnjak.

Že 6 let delajo v Rusiji širokopotezne poskuse z italijanskimi sortami pšenice, v Grčiji pa so te sorte skoraj izpodrinile vse druge, domače in tuje. — Trenutno je po svetu najbolj upoštevana italijanska sorta »generoso«, na drugem mestu pa je »San Pastore«.

LETOS JE MNOGO JAGOD

Letos je po Trnovskem gozdu zelo mnogo jagod-smokvic in nabiralke iz Trnovega jih pridno nosijo v Gorico, kjer jih prodajo še po zadovoljivih cenah. Je pa letos zelo mnogo tudi gojenih jagod. V drugi polovici maja so jih samo iz Ferrare odposlali dnevno po 70 do 80 vagonov.

27. maja je prispelo iz Italije na trg v München 44 vagonov jagod in še 18 tovornjakov s priklopniki, na Dunaj 5 vagonov, v Zürich (Švica) pa 47 vagonov. Torej samo na te 3 trge — ki so pa najvažnejši — je prispelo v enem dnevu iz Italije nad 100 vagonov jagod. Koliko pa jih je šlo na druge trge zahodne Evrope? Najbolj so šle v promet jagode sorte »RED GAUNLET«, po okoli 300 lir za kg, sorta »Souvenir« je bila približno 50 lir cenejša pri enem kg, sorta M. Moutot pa je bila pri enem kg cenejša še za nadaljnjih 50 lir. Prodaja pa je bila živa.

SPANSKI IZVOZ OLIVNEGA OLJA

Spanija izvozi vsako leto precej olivnega olja, množina izvoza pa zavisi seveda od letine. — V letošnjih prvih 4 mesecih je Španija izvozila 362.000 stotov olivnega olja ali skoraj štirikrat toliko kot v istem času lanskega leta.

Beg z dežele v Jugoslaviji

Beg z dežele v industrijske kraje in mesta ter istočasno opuščanje zaposlenosti v kmetijstvu je splošen, lahko bi rekli svetoven pojav. Posebno živ pa je ta pojav v državah, ki jih vodijo komunisti, ki kmetijstva ne ljubijo, četudi bi radi, da bi kmetijstvo čimveč prispevalo k narodnemu dohodku. Menijo pa, da je revščina isto kot kmetijstvo, blaginja pa isto kot industrija. A komunisti niso edini, ki tako govorijo, kot da bi jedli samo industrijske izdelke.

V Jugoslaviji je, izraženo v odstotkih, največ ljudi zapustilo Vojvodino, ki je imela za razdobje 12 let — od 1949 do 1961 — v pogledu odseljevanja indeks 250, kar

pomeni, da je Vojvodino zapustil ves naravni prirastek ljudstva in še 150% več. Ne smemo pa pozabiti, da je Vojvodino zapustilo mnogo kolonistov, zlasti nemških, in da je zato indeks tako visok. — V Vojvodini je 31% posestev brez mladine.

V ostali državi pa je indeks naslednji: Slovenija 180 - delno tudi zaradi izselitve. Z dežele se je torej izselil celotni prirastek in še nadaljnjih 80%. Zato pa je v Sloveniji mnogo praznih hiš ali takih, kjer so družine brez mladine.

Ožja Srbija ima indeks 118, Hrvaška 117, Crna gora 100, Makedonija 96, Bosna in Hercegovina 62, Kosovo in Metohija 44.

Ljudje se selijo v mesta in v tujino.

Spomini iz prve svetovne vojne

■ ■ ■ S ■ ■ ■ BRUSILOVA OFENZIVA SPOMLADI 1916 ■ ■ ■ ■ ■ Inž. J. R. ■ ■ ■

Na postaji, kjer so nas spravili v vagone, se mi je posrečilo prebrati naslov postaje: Larga. Sevega je bilo pisano v cirilici, a te sem se naučil že leta 1912 kot dijak, kar mi je zdaj večkrat prav prišlo.

Z ugotovitvijo imena postaje Larga pa sem vedel toliko kot prej, ker nisem imel pred očmi železniške proge, ki je peljala iz severno-vzhodne Bukovine proti vzhodu, v notranjost Rusije.

V vagonu nas je bilo 45 in najprej se je bilo potrebno razmestiti. Ruski vagoni so znatno večji kot avstrijski, predvsem pa širši. Vozili pa smo se v njih v dveh nadstropjih: polovica spodaj, na podu vagona, druga polovica meter višje na podu, katerega se je sestavilo iz nalašč za to pripravljenih desk. Razmestili smo se kar dobro. Prostora je bilo dovolj. Mnogi so se potegovali za ležišče spodaj, jaz pa sem se utaboril — dobil sem kot in prostor za ležišče — ob vagonski steni v zgornjem nadstropju. Kdor je imel nahrbtnik in odejo ter še kaj drugega — suknjo ali šotorsko krilo — se je kar dobro počutil. Med nami ni bilo takih, ki bi bili popolnoma brez vsega. Seveda smo si medsebojno pomagali, saj smo bili skoraj vsi sami domačini, iz Primorske. Mi Primorci pa smo »fejst« ljudje, četudi nas nihče ne hvali.

Predno smo se razmestili, so od zunaj zaprli vagon. Mračilo se je, ko je vlak odpeljal proti vzhodu. Nekateri so ležali, drugi smo sedeli, spodaj pri premičnih vratih pa so nekateri stali. Vsak je imel polno glavo vtisov, misli in skrbi, saj je bil najbrž vsak s svojimi mislimi doma, pri ženi, pri otrokih, pri starših itd. Jaz sem mnogo mislil na brata Janeza, ki je bil telefonist pri štabu »demogele«. Bogve, če je živ in zdrav? Če je, kako bo sporočil domov, da ne ve zame, če sem ujet ali pa sem padel. Kako bo ubogi mami, ki ima poleg naju dveh še tretjega sina na italijanski fronti? Vse mogoče misli so mi šle po glavi, a zaključka nobenega. Kakšnega pa? Saj sem popolnoma brez vsake moči, moja prosta volja sploh ne pride v poštev. Pač lahko samo malo molim. Opazil sem jih par, ki so tudi molili.

Kako bo po poti, me ni skrbelo. Prepričan sem bil, da ne bo vse ravno prijetno, a da bo že šlo. Nekaj pa me je sililo, da opozorim sotrpine, naj štedijo z vodo in kruhom, ker se nič ne ve, kdaj bomo kaj dobili. Takrat se je ugotovilo, da jih ima komaj polovica čutarice, dva pa sta bila brez kruha. Vlak pa je vozil, a ne ravno prehitro. Postaje ni bilo še nobene, vlak se še ni bil ustavil. Mogoče pa izpušča postaje, zato da pridemo prej na cilj? — Velika večina sotrpinov je zaspala, par jih je pošteno vleklo dreto. Enega blizu mene sem moral zbuditi. Končno sem zaspal tudi jaz.

Zudilo me je prerekanje:

»Svinja, ali ne bi mogel počakati, da nam na postaji vagon odprejo in da izvršimo svoje potrebe.«

»Sem držal, pa ne morem več držati vode.«

»Jaz tudi, jaz tudi, zaj...«, se je oglašilo že več glasov. Velika večina. Sklenjeno je bilo, da naj se to vrši pri vratih, kjer

je bila majhna odprtina, ker je manjkalo kos nagnitega ogla.

Delal se je dan in z njim je rastlo naše upanje, da se bo vlak kmalu ustavil na kakšni postaji, kjer nam bodo odprli in bomo dobili nekaj svežega zraka, ker nas je že dušilo, in kjer bomo lahko opravili svoje potrebe. Mogoče se bomo lahko celo umili, in če bomo imeli srečo, bomo dobili tudi kaj toplega, čeprav ješprenj. In res se je vlak kmalu ustavil, a čez eno minuto je že spet potegnil, se spet ustavil za minuto ali dve, nato potegnil in — odpeljal. Odpeljal pa je tudi naše upanje po svežem zraku, po latrini ali podobnem.

Nekaj jih je jokalo, še več pa preklinjalo. Jaz sem se stisnil v kot in potočil solzo od žalosti in jeze. Spodaj na podu pa je bilo kakor v čebelnjakju. Kmalu me nekdo potegne za nogo in pravi, da moramo nekaj ukreniti, da bo mogoče opraviti veliko potrebo. Drugi je rekel, da že strašno smrdi in da imajo nekateri gotovo že polne hlače. Kaj...? Ali bomo še čakali? Nekateri so hoteli še čakati, drugi pa so rekli, da ne morejo več. V tem primeru ni bilo mogoče upoštevati večine. Imel sem sicer svoj načrt, a sem pčakal, da so prišli drugi na to, zlasti še, ko ni bilo na razpolago različnih izbir. Je bilo pač potrebno določiti kot in ga oddeliti od ostalega z desko, katero odvajamo zgornjemu podu. Kateri kot pa? Ali prednjega v smeri vlaka, ali zadnjega? Odločil je žreb: zadnjega. Kateri polovici zgornjega poda odvajamo desko? Tam bodo ležišča za toliko krajša. Zopet je odločil žreb: prednji polovici naj se odzame, tam, kjer je bil moj kot. Z desko smo zagradili kot in tako smo imeli latrino v vagonu. Nujno je bila potrebna, saj je prišla vsem prav. Zato pa je bila potrebna ponovna razmestitev, ker zaradi latrine jih je 5 izgubilo svoja ležišča.

Vlak pa je drdral dalje. Na nobeni po-

staji se ni ustavil, da bi tender zopet napolnili z vodo. Bili smo žejni, hudo žejni. Jezik nam je postajal lepljiv. Tudi grlo se je sušilo. Niti slin nismo mogli več požirati. Sonce pa je pripekalo celi dan. Skozi streho vagona nas je peklo. V vagonu pa je vladal dušljiv smrad. Ali bomo zdržali? Koliko časa? Zamrlo je govorenje. V sencih nam je razbivalo...

»Buum!«

»Kaj pa je?«

»Pavle se je zagnal z glavo v vrata!«

Tisti trenutek sem skočil s poda in že bil pri njem. Sključen na kolenih je čepel, naprej sklonjen, z glavo na vratih.

»Pavle, kaj ti je?« Položil sem mu roko na ramo.

Nekaj je mrmral, nato pa bolj glasno:

»Se končati se ne moreš. Preozko je! premalo je zagona.«

»Pavle, ali me poznaš?«

»Saj ste vi krivi, da je z menoj tako! Zakaj ste me vlačili naprej pri nočnem maršu? Izstopil bi bil takrat, kozak bi me bil ustrelil in mirna Bosna. Tako pa... Ah, kako me boli glava...«

V poltemi sem opazil, da je na čelu nekoliko krvav, najbrž je tudi pod lasmi. Bal sem se potipati. Če bi bilo mogoče razkužiti? Vprašam ostale, kaj bi bilo mogoče napraviti. Oglašajo se Ludvik in pove, da so v Ameriki v premogovniku za najhitrejšo razkužilo uporabljali vsak svojo lastno seč, a samo lastno. Tuja bi znala biti tudi strup. Ker nismo imeli sploh nič drugega, sem svetoval Pavletu, naj tako napravi.

»Lastno seč? Kam pa naj grem po njo? Daj mi vode, da se napijem, potem mogoče bo nekaj seči!« A nekaj kapljic je le iztisnil in si glavo ovlažil. Nato se je zleknil na svoje ležišče in bridko jokal. Skušal sem mu dati malo poguma in mu pravil, da si bomo še privoščili v ščednu na grdelju pečenih, z domačim oljem namazanih sardelic, s peteršiljem, domačimi ščedenjskimi bigami in z bokalom tistega gostega črnega vina, ki raste samo na sv. Pantaleonu. »Bog vas usliši!« je rekel in kmalu zaspal.

(Dalje)

Zmaga človeka nad strojem

V Abu Simbelu v Nubiji so tehniki že izdrli iz skalovja oba znamenita staroegipčanska templja, ki ju je vsa svetovna javnost pomagala rešiti pred Nilovo poplavo. Dve leti se je dvigal steber prahu nad obema temploma, ker so stroji sekali v skalo in luščili od nje dele templjev ter žagali kamenite ciklopske sklade na kose, da so jih potem na višjem ležečem terenu spet sestavili. Prvotni mesti, kjer sta stala templja 3200 let, pa bo kmalu zalila Nilova voda, verjetno že v drugi polovici avgusta. Voda za Assuanskim jezerom se namreč počasi, a stalno dviga, kakor so preračunali inženirji. V splošnem so bila dela pri reševanju obeh templjev dokončana že sredi aprila, tri mesece pred rokom.

Templa so postavili 180 metrov dalje proč od obale Nila in 64 metrov višje kot doslej. Egiptovska vlada pa je še med postavljanjem templjev na novem kraju delala težave in so ju morali ponovno predstaviti nekaj metrov višje, da je dobila tako več prostora za rezervno polnjenje umet-

nega jezera. Toda to je stalo tiste države, ki so financirale prestavitve templjev, še nekaj milijonov dolarjev več. Pokazalo se je, da egiptovski vladi ne gre toliko za ohranitev starodavnih kulturnih spomenikov, ampak samo za tujskoprometno privlačnost, ki naj bi prinašala devize, pri čemer ni važno, kje so templji in kako bodo ohranili svoj prvotni značaj.

Pri teh reševalnih delih sodelujejo tehniki iz Švedske, Zahodne Nemčije, Italije, Egipta in še iz nekaterih drugih držav. Največ občudovanja pa vzbujajo med vsemi italijanski »marmisti«, to je kamnarji iz severnoitalijanskih marmarolomov. Pri preizkušanju vseh mogočih žag za rezanje kamna se je namreč pokazalo, da nobena strojna žaga ni tako natančna in zanesljiva, kakor ročne žage teh kamnarjev. Zato so njim zaupali žaganje faraonskih kipov, da jih bodo potem sestavili na drugem kraju. Pri tem so se pokazali italijanski kamnarji izredno požrtvovalne in sposobne.

ŠPORTNI PREGLED

Prvi dnevi svetovnega nogometnega prvenstva

V ponedeljek popoldne se je začelo v Angliji svetovno nogometno prvenstvo, ki pomeni velikansko športno prireditev. Primerjati jo je mogoče samo z olimpijskimi igrami. Priteguje namreč na stotisoče gledavcev, v gibanje pa je spravila tudi na desetisoče in morda na stotisoče ljudi. Zlasti z evropske celine bo potovalo zelo veliko ljudi na tekme v Anglijo, da bodo videli igrati »svoje« moštvo v kaki odločilni tekmi. Nekatere pa privlačuje ta šport z magično silo neglede na to, če je zraven njihova državna reprezentanca ali ne. Vedno najdejo kako »svoje« moštvo, s katerim drže, trpe, se razburjajo ali vzklikajo od veselja.

Svetovno prvenstvo je odprla kraljica Elizabeta na velikanskem Wembleyskem stadionu v Londonu. Stadion je bil nabito poln že eno uro pred začetkom slovesnosti. Sprejme lahko nad stotisoč gledavcev. Nedejno so ga tako preuredili, da so vsi gledavci pod streho. Na stadionu so igrale štiri vojaške godbe in sicer angleške, škotske, irske in waleške garde, da so bili tako zastopani vsi štirje narodi, ki sestavljajo Veliko Britanijo. Medtem je prikorakalo na igrišče vseh šestnaest moštev z zastavami. Prvo je korakalo brazilsko moštvo v rumenih hlačah, ki je svetovni prvak. Prizor vkorakanja je bil izredno lep. Nato je prišel po presledku kraljičin sprejeto, vse po strogem ceremonialu. Kraljico Elizabeto je naznanil zvok fanfar, na katere so zatrobili štirje dvorni trobentači. Pozdravilo jo je burno ploskanje.

Predsednik Mednarodne nogometne zveze, sir Stanley Rous, je predstavil kraljici in njenemu možu vojvodu Filipu moštvi, ki sta morali nato nastopiti in odigrati prvo tekmo svetovnega prvenstva, angleško in urugvajsko, ki sta se postavi-

li pred častno tribuno. Sledilo je predstavljanje članov Mednarodne nogometne zveze in organizacijskega odbora. Nato je zadonela britanska državna himna in ves stadion jo je poslušal stoje in v največji tišini.

Kraljevi par in njuno spremstvo so se nato podali na častno tribuno. Nad streho tribune, vsonokrog so vihrale zastave šestnajstih udeleženi držav. Vreme je bilo idealno lepo, jasno in toplo. Kraljica je dala znak za začetek tekme in Angleži in Urugvajci so začeli svoj boj za žogo. Angleži so bili oblečeni v bele majice, Urugvajci pa v svetloplave.

Tekma, ki se je začela ob 19.30 po angleškem času, se je končala neodločeno 0:0, kar je pomenilo nekoliko razočaranja za Angleže, saj Urugvajci ni nihče prišteval med najboljše moštva na prvenstvu, medtem ko uvrščajo Angleže med favorite. Toda žoga je pač okrogla in Urugvajci so igrali zelo dobro. Kako bo z njimi z naprej, pa se bo videlo.

V torek zvečer so se spopadla na različnih stadionih moštva Nemčije, Švice, Brazilije, Bolgarije, Sovjetske zveze in Severne Koreje. V Sheffieldu je Nedežija premagala Švicarje s 5:0, v Liverpoolu Brazilija Bolgare z 2:0 in v Middlesbroughu Sovjetska zveza moštvo Severne Koreje s 3:0. Torej nobenih presenečenj. Tekme so bile lepe in bojevite in celo Severni Korejci so dali vse iz sebe in zapustili simpatičen vtis, četudi ni prav jasno, kako da so zašli na to svetovno prvenstvo, glede na to, da niso dobile dostopa nanj tako močna moštva, kot so npr. švedsko, jugoslovansko ali avstrijsko.

V Trstu so primerjali severnokorejsko moštvo

po skromnosti in hkrati požrtvovalnosti s »Ponziano«. Vsekakor bo lahko kmalu odpotovalo domov. Brazilci pa so se morali potruditi, preden so pohrustali Bolgare.

Tretji dan svetovnega prvenstva je vladalo — vsaj v Italiji — največje zanimanje za tekmo Italija-Čile. Se bo Italiji posrečilo maščevanje za tisto, kar se je zgodilo na prejšnjem svetovnem prvenstvu v Čilu? Posrečilo se je. V Sunderlandu je izgubilo čilsko moštvo proti Italiji 0:2.

Isti večer je Argentina premagala Španijo 2:1, Portugalska za Madžarsko 3:1. To je bila po mnemu strokovnjakov najlepša tekma tretjega dne svetovnega prvenstva. Francija in Mehika sta igrali neodločeno 1:1.

Se je splečalo

V žitnem skladišču podjetja Christiansen v Hamburgu so težaki pokladali polne vreče na kupe. Med delom so opazili, da so miši že razjedle nekaj vreč. Gospodar je brž razpisal po tri marke nagrade za vsako ujeto miš.

Naslednje jutro se je že pojavil v pisarni skladiščnik Fritz z ujeto miško. Zadovoljen je prejel obljubljeno nagrado treh mark. Drugi dan, potem še tretji, četrti in peti se je zgodilo isto. Delavec je vedno dobil svojo nagrado. Šesti dan pa se ni pojavil z ulovljeno mišjo za nagrado.

Pri obhodu ga je srečal gospodar in povprašal: »No, Fritz, ali ni bilo danes nič z levcom?«

»Ne, gospod šef, nič ni! Tista miš je že začela smrdeti in vam je ne morem več nositi kazat v pisarno.«

NA EVERESTU NE, NA GLADKI CESTI JA

Major Bhupinder Pal Singh, ki je bil član indijske odprave, ki se je povzpela maja lani na Mount Everest, se je ubil pri prometni nesreči.

Obveznost zdravnikove molčečnosti

Britansko zdravniško društvo v Londonu je objavilo izjavo, ki pravi, da se zdravnikova obveznost molčečnosti ne konča z bolnikovo smrtjo. Čeprav društvo pri tem ne imenuje nobenega imena, smatrajo vsi to izjavo kot ukor Lordu Moranu, dolgoletnemu zdravniku Sira Winstona Churchilla. Moran je po smrti tega britanskega državnika objavil knjigo o njem. Knjiga vsebuje točne podatke o bolezni in o drugih osebnih zadevah Winstona Churchilla. Vzbudiva je ostre kritike in Churchillova družina je takoj govorila o zlorabi zaupanja, čeprav je 83-letni lord Moran izjavil, da je svojega pacienta obvestil o namenu, da bo o svojih izkustvih z njim napisal knjigo.

Osebnega zdravnika papeža Pija XII., dr. Riccarda Galeazzi-Lisija je kot znano, Italijansko zdravniško društvo izključilo iz svojih vrst, ker je objavil in prodal podrobnosti in fotografske posnetke o papeževi bolezni in smrti. Galeazzi-Lisiju so tudi prepovedali izvrševanje zdravniškega poklica.

Jasno je, da počenjajo zdravniki te stvari iz sebičnih namenov. Delno najbrž iz želje po zaslužku, ker vedo, da vlada v javnosti veliko zanimanje za odlične osebnosti, katere so zdravili, in ta radovednost se pri mnogih ne ustavi pred ničemer, niti pred najintimnejšimi stvarmi in pred smrtjo ne; delno pa iz želje po publicite-

ti, da bi ljudje govorili tudi o njih in da bi postali splošno znani. Hočejo pač, da bi se tudi sami nekoliko sončili v slavi pokojnika.

Seveda pa objava takšnih »spominov« in intimnosti ničesar ne prispeva niti k resnični veličini pokojnika, niti k zgodovinskemu virom o njem. Njegove telesne nadloge, ki so prej ali slej delež vseh smrtnikov, pač niso nič pripomogle k temu, da je postal velik, in nam njegove veličine tudi ne morejo razložiti. Pa tudi s človeške strani nam ga ne približajo, kajti jasno je, da človek ni najbolj on sam, najbolj pristen v svoji duhovni in telesni naravi takrat, kadar je bolan, ampak takrat, kadar je zdrav in čil. Zato bi bilo treba tako z moralnega kakor tudi s pravnega stališča najostreje obsoditi take indiskretnosti in neokusnosti, kakor je brskanje po zasebnem in celo po bolezenskem življenju ljudi. Če odrekam tajni policijski pravico, da brska po človekovem zasebnem življenju, ni razloga, da bi dopustili to pravico drugim, ki imajo še manj opravičila za to, pa čeprav biografom in osebnim zdravnikom.

Na žalost se je ta navada natančnega brskanja po osebnih problemih in intimnem življenju znanih in uglednih ljudi udomačila že tudi v slovenskem življenju in tako smo dobili že razna »literarno-zgodovinska« in »znanstvena« dela, ki nas sezna-

njajo z raznimi ljubici in simpatijami v življenju Cankarja, Kreka ali koga drugega in se spuščajo v znanstveno razglabljanje o njegovem spolnem življenju. K vrednosti njihovih del to pač ne bo nič doprineslo, kot je tudi ne bo moglo zmanjšati. Pa tudi prepričati nas ne more, da je npr. Cankar napisal svoje stvari in jih napisal tako, kakor jih, ker si je bil npr. dober z neko Štefko, ali ker je bil v ljubezenskem pogledu tak in tak, ali ker se v teh stvareh ni vedel točno tako, kakor večina drugih.

Dejstvo je, da so slavni ljudje pač tudi samo ljudje, in da so napravili svoja velika dejanja, bodisi v politiki ali v literaturi, kljub temu, da so bili v bistvu taki kot normalni ljudje, torej s posebnim in moralnim naporom svoje volje, ne pa zaradi tega, ker so bili v mnogih pogledih čisto taki kot vsi drugi in so radi pobožali kako Mičko po njenih okroglinah ali pa trneli, ker ni imela razumevanja za njihove ljubezenske bolečine. Take bolečine lahko trpi tudi vsak idiot in iz njih se gotovo ne rodijo literarni umotvori ali velika politična dejanja, saj drugače bi jih lahko ustvarjal vsak cepec, ki nima sreče v ljubezni ali ki ima enako bolezen, kakor jo je imel npr. Churchill.

Skoraj vse države imajo že zakone za varstvo svojih kulturnih spomenikov. Morale pa bi sprejeti tudi zakone o varstvu svojih velikih mož pred ponesnaženjem s strani duhovnih pritlikavcev in špekulantov.

ROKA

GUY DE MAUPASSANT

(Prevedel F. J.)

Stali so v krogu okrog sodnika Bermutiera, ki je razlagal, kaj misli o skrivnostni zadevi, ki se je dogodila v Saint-Cloudu. Že mesec dni je ves Pariz razpravljalo o tem nerazumljivem zločinu. Nihče ni vedel, kaj naj si predstavlja.

Gospod Bermutier je bil obrnjen s hrbtom proti kaminu in je pripovedoval o tej zadevi, presojal različna mnenja, vendar pa ni prišel do nobenega zaključka.

Več žensk je vstalo in prišlo bliže; zdaj so stale tam, z očmi uprtimi v sodnikove ustnice, ki so govorile take resne besede. Drhte so in se tresle, vse trde od svojega čudnega strahu, zaradi te željne, nenasitne potrebe po grozi, ki je napolnjevala njihove duše in jih mučila kot lakota.

Ena izmed njih, še bolj blede kot druge, je dejala po daljšem molku:

»To je strašno. Saj meji že na nadnaravno. Nikoli ne bomo zvedeli, kaj je na tem.«

Sodnik se je obrnil k njej in rekel:

»Res je, gospa, verjetno je, da ne bomo nikoli zvedeli resnice o tem. Kar zadeva besedo »nadnaravno«, ki ste jo pravkar uporabili, pa tu ni na mestu. V resnici gre za spretno zasnovan in prav spretno izvršen zločin ter tako dobro zavito v skrivnost, da ne moremo razločiti nepredirnih okoliščin, ki ga obdajajo. Toda nekoč sem moral preiskovati zadevo, ki se je res zdele prepletena z nečim prav nenavadnim. Vendar sem moral preiskavo opustiti, ker zadeve nikakor ni bilo mogoče pojasniti.«

»Oh, pripovedujte nam o tistem,« je vzkliknila ena od žensk.

Gospod Bermutier se je zelo resno namahnil, kot to znajo sodniki, in odgovoril:

»Ne smete si niti za hip misliti, da sem jaz verjel, da je bilo kaj nadnaravnega v tisti zgodbi. Jaz verujem samo v normalne stvari. In če bi namesto besede »nadnaravno« uporabili za tisto, česar ne moremo razumeti, le besedo »nerazložljivo«, bi bilo mnogo bolje. Vsekakor so okoliščine, v katerih se je dogodila zadeva, o kateri vam hočem pripovedovati, kakor tudi prejšnje okoliščine močno vplivale name. Poslušajte torej, kaj se je zgodilo:

Takrat sem bil preiskovalni sodnik v Ajacciu na Korziki, majhnem belem mestu, ki leži na obali čudovitega zaliva, obdanega od vseh strani od visokih gor.

Moja posebna naloga je bila, da sem se ukvarjal s tako imenovanimi »vendettami«, to je s preiskavami o zločinih krvnega maščevanja. Nekatera teh maščevanj so bila ponosna, dramatična kot le mogoče, divja in heroična. Tam najdemo najlepše primere maščevanja, kar si jih lahko kdo predstavlja, sovraštva, ki so stara po sto let in ki se za hip pomirijo, vendar nikoli ne ugasnejo, zahrbtnje zarote, umore, ki se spremenijo v pokole in skoro slavne bitke. Dve leti nisem slišal drugega kot o ceni krvi, o strašnih Korzičanih, polnih predsodkov, ki so dolžni maščevati vsako žaličev svoje osebe nad tistim, kdor jo je izrekel, ali nad njegovimi najbližjimi sorodniki. Videl sem starčke in otroke in nji-

hove bratrance s prerezanimi grli, in glavo sem imel polno teh zgodb.

Nekega dne smo zvedeli, da je neki Anglež najel za nekaj let majhno vilo na koncu zaliva. S seboj je pripeljal le francoskega slugo, katerega je najel med potjo v Marseillesu.

Kmalu so se vsi ukvarjali s tem čudnim človekom, ki je sam živel v tisti hiši in prišel iz nje samo, če je šel na lov ali ribolov. Z nikomer ni spregovoril besede, nikoli ni prišel v mesto in vsako dopoldne se je eno uro ali dve vadil v streljanju s pištolo ali s puško.

O njem so se že širile legende. Ljudje so govorili, da je bil visoka osebnost, a da je iz političnih razlogov pobegnil iz svoje domovine. Potem so trdili, da se skriva, ker je storil strašen zločin. Znali so celo povedati nekaj groznih podrobnosti. Jaz, kot sodnik, sem želel dobiti nekaj podatkov o tem človeku. Vendar je bilo nemogoče kaj zvedeti. Sam se je izdajal za Sira Johna Rowella.

Zadovoljil sem se s tem, da sem ga stalno nadziral, čeprav ni bilo v resnici nič takega, kar bi vzbujalo sum glede njega.

Kljub temu so se govorice na njegov račun še dalje širile, naraščale in postale splošne. Sklenil sem tvegati in si sam ogledati tega tujca. V ta namen sem začel redno hoditi na lov v sosesčino njegovega posestva.

Dolgo sem moral čakati, da se mi je ponudila priložnost. Končno se je pojavila v obliki jerebice, ki sem jo ustrelil prav pred Angleževim nosom. Moj pes jo je prinesel meni, toda jaz sem jo vzel in takoj odšel k Siru Johnu Rowellu ter ga prosil, naj sprejme ustreljenega ptiča, ter se oprostil zaradi tega, da ga motim.

Anglež je bil visok mož rdečih las in

redke brade ter zelo močne postave, neke vrste mirni, vljudni Herkules. Na sebi ni imel nič tako imenovane britanske vzvišenosti in se mi je pristrčno v francoščini zahvalil za mojo prijaznost, z naglasom z onstran Rokavskega preliva. Do konca meseca sva že petkrat ali šestkrat malo poklepetala.

Ko sem potem nekega večera šel mimo njegovih vrat, sem ga opazil, kako je sedel nazaj naslonjen na stolu na vrtu in kadil pipo. Pozdravil sem ga, on pa me je povabil noter na čašo piva. Ni mu bilo treba ponoviti povabila, ker sem rad sprejel.

Sprejel me je z nadležno vljudnostjo, ki je lastna Angležem, hvalil Francijo in Korziko ter izjavil, da ljubi to deželo in to obalo.

Tedaj sem mu zelo previdno in tako kot da me vse živo zanima, zastavil nekaj vprašanj o njem, o njegovem življenju in načrtih. Odgovarjal mi je brez zadrege in mi pripovedoval, da je že veliko potoval. Bil je že v Afriki, v obeh Indijah in v Ameriki. Potem je smeje pristavil:

»Doživel sem mnogo pustolovščin, zares!«

Jaz sem začel govoriti o lovu, on pa mi je pripovedoval mnogo zanimivih podrobnosti o lovu na povodne konje, tigre, slove in o tem, kako se lovijo gorile.

Rekel sem mu: »Te živali so zares strašne.«

On pa se je zasmejal in rekel:

»Oh ne! Najhujša žival je človek.«

Potem se je začel smejati s pristrčnim smehom velikega, dobrovoljnega Angleža. Nadaljeval je:

»Jaz sem pogosto lovil tudi ljudi.«

Govoril je o orožju in me povabil, naj grem z njim v hišo, da si bom ogledal njegove puške različne izdelave in oblike.

Njegova sprejemnica je bila zastrta s črnimi, z zlatom uvezanimi zastori. Na črnem blagu so sijale velike rumene cvetice in žarele kot ogenj.

»To je japonska tkanina,« mi je pojasnil.

(Dalje)

V pripravi so važni gospodarski ukrepi

Italijanska vlada bo sprejela še ta mesec važne ukrepe, ki spadajo v gospodarski program leve sredine. Ta vprašanja so zlasti urbanistika, reforma železnic ter pošto-brzojavne službe, financiranje izvoza ter proračun za leto 1967.

Proračun preučuje zakladni minister Colombo ob sodelovanju glavnega državnega knjigovodje Marzana. Vso pozornost posveča obsegu dohodkov, katerim je treba podrediti izdatke. Pri tem prihaja do izražanja precejšnja togost italijanskega državnega proračuna zaradi konvencionalnih izdatkov in dolgoletnih financiranja, ki ne dopuščajo širšega manevriranja.

V DIM

Leta 1965 je dobil državni monopol na prodaji tobaka in cigaret 684 milijard lir. Po statističnih podatkih je vsak italijanski kadilec pogljal v dim približno 13 tisoč lir. V prvi vrsti seveda za cigarete. Najbolj priljubljene cigarete, seveda tudi zaradi nižje cene, so znamke »nazionali esportazione«. Za tuje cigarete so izdali italijanski kadilci približno 47 milijard lir.

Na predlog finančnega ministra Pretija je vlada odobrila zakonski osnutek, ki bo skrajšal roke za davčne ugotovitve. Rok, v katerem bo zapadla pravica finance za popravek prijavljenih dohodkov, bodo skrajšali od treh na dve leti, rok za ugotovitev neprijavljenih dohodkov pa od štirih let na tri.

Minister za zunanjo trgovino Tolloy in zakladni minister Colomb sta podpisala odlok, po katerem bodo ustanovili posebno komisijo za razvoj zunanje trgovine na Gornjem Jadranu.

V Italiji, pa tudi drugod, se dogaja vedno več nesreč pri podvodnem ribolovu, vzporedno s širjenjem tega modnega športa.

Veliko ljudi tudi utone, ker si na morju in v drugih vodah preveč upajo, četudi ne znajo dobro plavati. Število utopljenecv gre v letošnji kopalni sezoni v Evropi že v tisoče.